

ԴԵԼԸՆ-ԱԼԻ-ԲԱԶԱ
ՀԱՄԱՐԸՔԱՐ ՊՕԳՈՍ

մէծաւոր օրմուշ, վէ պու սուրէթլէ սույն շարթարունը պերինճիսինն ինքսար միւմ. քիւնսիւզ հալինէ կերպիւ տիր:

«Անապա լծարա գապինէթ օտուունը քաթիւն նէ՝ իթմէք իսթէտիկինն սիւալ իթ մէնին վազթը կէլմէ մի՛շ մի տիր:

«Անապա, էվրօրա հէր քէս, հաթ-թա մուհարպլէր իլէ պիթարաֆլար պիլէ, իթթիֆազը ումուսի իլէ միւսալահանըն իպգաւընա վէ թազվիէսինէ արպու-քէշ պուլունտուգլարը հաւտէ, ինկիլթէրրա գա-պինէթ օտու մուհարէպլէի թէմուսի իթ-մէք մի իսթէեօր:

«Էկէր էյյէ խէ, սէյյէսին քի հէր քէս տէ մէգըիւր դապինէթ օտուսի իսթէտիկինն շէ-յի, վէ պու շէյի նէ՝ իշին իսթէտիկինն պիլսին:

«Ինկէթիկի, էվրօրա մէնաֆիինտէն պահա իթմէք տէհիլ տիր: Թէքըրա իտէ-րիպ քի, մէնաֆիի մէգըիւրէնն քեաֆիէ-սի տաթի միւսալահա իշին տիր: Պագաթ ինկիլթէրրա թէհտիտ ալթընտա պու-լունան մէնֆաաթլարը գաւղըլարը տըր:

«Ալթըր մը, Սիւէյի գահալը՝ մը, իւպլէսիպ պուլունտ տէյիլ Պաղաղլար մը՝ լաքին պու մէնէլէ գօնկիւնէ թէք ի-տիլսի տիր, վէ եալընը ինկիլթէրրա տըր քի, պուլունտ ինկիլթէրրա կէճըլարի-եօր: Էիհանէթ իսթանսիլ մու տուր: Պագաթ Բուս ասթըլէրինն Այ-Սթիֆա-նօտա պուլունտալարը, ինկիլթէրրա տէն-մալընի Մարմարա տէնիլինտէ պուլուն-մալընն ինկիլթէրրա տիր, վէ եինէ Բուս ասթըլէրինն օրաեը թալսիլէրինն կէ-ճըլարին, եալընը ինկիլթէրրա տէ լիթի տիր:

«Պիզ պու հաի քէմալի թէլսիսիլէ կէօրմէտէիւզ, Պագաթ ինկիլթէրրա մէթիինն շու դարկալ մէսլէքինէ եալընը պիր մաննա վիրլիմսի միւմբին տիր: Շէյ-լէքի հիւքիւմէթի միւշարիլէյա, Շարք պուհրանըն գուհուրինտէն պլիւ, վէ մու-հարէպլէին թէքմիլ էսնասընտա իթթիլսիպ իլլէտիկ գարարըզ վէ Պագաթ Բուսիլթի-գալար երգիւնտէն ինկիլթէրրա պուլունտու-հուրէ, շիմսի տէ մուգաւտուսթը Այ-Սթիֆանօտա ինքսար իսթիլն շու միւսալա-հատալ Բուսիա իշին պիր մուգաֆիթէրինէթ, վէ քէնտիինն Շարքտա օլան նուֆուգու ի-շին տաթի պիր իսթիլ կէօրիւեօր: ինկիլ-թէրրա եալընը օլան շէյ, եա Բուսիա տէպլէթի հազգընտա պիր ասթմի մուլաֆ-թալըլիլթէ հուտուլէ կէթիլմէք, վէ եա-խօտ Բուսիանն ինկիլթէրրա մուսալէյա-թա գարըն շըգարաք, պիլալթ ինկիլթէր-րա եալընը պիր իշ հասըլ իթմէք տիր:

«Իմսի, եալընը քէնտի քիպր ու ղու-րուրունը վէ նուֆուգուսթ իսթիլն իշ-լէմէք իշին, պիր տէպլէթին գալընը, միւ-սալահա մէնֆաաթլարըն թէհիլէքինէ գոյ-մասընա, վէ Շարքտա քէնտի իւլ ասթմի եէնի գուրպանլար, վէ ինկիլթէրրա արքի ու մուսի պիր գարալալըզ հուտուլէ կէթիլ-մէսիլնէ միւսալալէ իլլէմէք, էվրօրա եա-գալընը մը:

«Պու մէսլէ ճիտուն գապինէթ օլարա վէ էֆէքարը ումուսիլէն րաճի տիր: Տիր-լումթան տուրըզ քէլալարըն, վէ լիթ մաննալը իթաւէլէրին վազթի կէշմիլ տիր:

«Հէր քէս միւսալահալը արգուլէմէքտէ տիր:

«Հապուրի եալընը ինկիլթէրրա պու-նա մանի օլտուղու թազտիրտէ, էվրօրա թարաֆընտան պու խուսուսա միւսալալէ իսթիլնէ մի տիր:

«Էկէր էվրօրա միւսալալէ իթմէլէք իսթ, ինկիլթէրրա նաւտըն պիլտիրսին, վէ պիր տաթի կիրմէլէքինէ գաթիլն սէօզ վիրլէք, պոզալարտան շըգմալընը, վէ հազգը տայիլէսինէ կիրմէսինն իսթար իլլէսին:

«Էթք էկէր էվրօրա օլ խուսուսա միւ-սալալէ իտէլէք իսթ, օլ վազըթ էվրօրա-նըն իսթիլալիլէթի, ինկիլթէրրա նըն էլլինէ կէշէլէք, վէ տիւնեանըն սուլս ու ասա-յիլ, ինկիլթէրրա քիլթիլգալընն քէնտի տը-թընտա գալալալէ տըր:

ԳՈՂՅՈՒՄԸ ՈՒ ԳՏԵՈՒՄԸ
ՀԱՅՈՒ ՏՊԱՅ ՄԸ

Լանկա—Հիւար—Տիպիլի կողմերը բը-նակող Մ. Երամ անուն մէկուն 12 տա-լէկան Արմենակ անուն տղան ասկից 40 օր առաջ կը կորսուի և երէկ կար-ծես հրաշքով մը իւր մօրը ձեռքը կը յանձնուի:

Ահաւանիկ պատմութիւնը.

Այս տղան վաղոցը պատեալ միջն-ցին ջրքէզները գայի գողնալով հե-տեանն կը տանին, քանի մը օր կը պը-տըտցնեն և վերջապէս երբ Սիրքէճի-էն կը պատրաստուին շոգ եռաւ նստե-լով Պօլսէն մեկնելու, տղան կուլայ կողբայ, սակայն ջրքէզներն իրենց զոհը ձեռքէ չը փախցնելու համար ա-մեն կերպ սպառնալիք կընեն և վրան պզտիկ ծակով անուիկի մը մէջ դնելով Կաղիլիական շոգ եռաւը կը տանին. և իբր տպրանք ամպարը կը դնեն:

Շոգ եռաւին մէջ բաց ի նաւաստի. ներէն ու նաւապետէն բոլորն ալ ջէր քէզ բլալով՝ միայն մէկ Հայ խահվէճի կայ եղբը:

Տղան մութ ամպարին մէջ շարու-նակ կուլայ, խահվէճին հետեւէն լա-լու ձայն մը առնելուն վրայ հետաքը-րիւր ըլլալով կերթայ մինչեւ ձայնին բուն տեղը և կը տեսնայ որ՝ անուիկի մը մէջէն կուգայ. կը հարցնէ տաճիկ-րէն լեզուով, թէ ո՞վ է և ի՞նչ կուղէ, տղան Հայ եմ և ջէրքէզները զիս գող-նալով այս վիճակին մէջ հոս բերին կըսէ: Խահվէճին ինքզինքէն ելած կերթայ գործը նաւապետին պատմե-լու, նաւապետը լուռ կեցիք, զի շո-գ եռաւը կը շրջեն կըսէ, Սակայն կը պատուիրէ խահվէճին որ գիշերը սըն-տուկը բանայ, տղան մէջէն հանելով նաւապետին յանձնէ ու սնտուկը ճիշդ-իւր առջի վիճակին մէջ քամէ ու տե-ղը դէմ է Այս ըլլալէն ետքը առաւօ-տուն նաւապետը ածուխ առնելու հա-մար ծովքերը մը առնել կը կենայ, նաւակ մը կանչել կուտայ խահվէճին և ուրիշ քանի մը բաներու հետ տը-ղան սրպէս թէ նաւը կը նետէ, նաւա-կը կը բացուի, շոգ եռաւն ալ ճամբու-կելէ: ջրքէզները կիմանան տղուն նաւակին մէջ ըլլալը, նաւապետին կերթան, որ տղան իբր թէ ջրքէզ է եղբոր շոգ եռաւը կը իշխելով նաւն առնէ. նաւապետը բնաւ չը գիտնալ ձեռա-ցընելով՝ առաջ ըսելու էիք, ալ հի-մայ շոգ եռաւը չը կընար կենալ կըսէ ու ճամբան կը շարունակէ, մինչդեռ տղան նաւապետին գամարան կեցած է. սակայն ջրքէզները կը հաւատան թէ՝ տղան նաւակով ծովքերը բերաւ, և իրենց ձեռքէն վերաւ:

Շոգ եռաւը իսկէնտերուն կը հա-նի, ջրքէզները կը պարզուեն շոգ ե-ռաւէն, նաւապետը Հայու տղան կը յանձնէ իսկէնտերունի շոգ եռաւը գործակատար ճէվահիրճեան Մա-նուկ աղային, Մանուկ աղային՝ այս տղան իր քովը կը պահէ, լաւ մը կը խնամէ և սիրո կուտայ չը վախճալու: Սակայն ջրքէզներն կը կուսան թէ՝ տղան իսկէնտերունի մէջ ըլլալու է, Մանուկ աղան տեսնելով որ վրանգ կայ, իշխի իր եղբորը Ստեփան ա-ղայի կը զըկէ յանձնարարականա-մը. Ստեփան աղա քանի մը օր տը-ղան շատ լաւ եղանակաւ պահե-լէն վերջը առաջնորդարան կը տանի, գործը կիմացնէ, տղուն Պոլսեցի ըլ-լալը կիմացուի, բայց տղան հայր մայր ունենալը կը վախճայ ըսելու, որպէս զի ըստ տղայական կարծեաց՝ հոս գա-լուն հօրմէն մօրմէն չը ծնուի. ա-ռաջնորդարանէն տղային քեահեա Յա-կոբի յանձնելով նամակաւ մը առջի օր Պօլիս Պատրիարքարան կը դնեն. Պատ-րիարքարանը հարցու իր ձեռքէն տը-ղուն որ թաղեցի և որո՞ւ գաւակ ըլ-լալը, աղուն գաւակալ կը վախճայ իր ծնողացը անունը տալ, այլ թորգարու մեծ մոր մը օնիմ կըսէ, որ յոստով որ՝ մեծ մայրը զինքը ծնեւ չը տար: Պատրիարքարանէն իսկայն թօք գարու կը զըկեն տղան իշխիլէ քեահեան:

հետ, հոն եկեղեցի երթանուն պէս աէր Դէորգ անուն քահանայն տղան կը ճանչէ, մեծ մօրը տունը կիմացնեն և երբ 40 օրէ ի վեր կորսուած թոռը կը տեսնեն, աշխարհք իրենցը կըլլայ, և անմիջապէս լանկա մարդ կը զըկեն ծնողացը իմացնելու, ծնողքը իրենք իրենցմէ ելած թօք-գարու կերթան և այսպիսի հրաշքով մը իրենց ձեռքը հասած զաւակին կառնեն տուն կը տանին:

Տղուն այժմ կէս մէջքէն վարը հի-ւանդ է, վասն զի բապիկ ցուրտ եղա-նակներու մէջ գազան ջէրքէզներն տղան այնքան պտտցուցեր են՝ որ տը-ղան պաղէն հիմայ տղա վիճակին մէջ ինկեր է: Սակայն տղուն ծնողքը գոհ են որ՝ գոնէ զաւակին ձեռքերնին հասաւ, և Աստուած կարող է այդ հի-ւանդութիւնն ալ առողջութեան փո-խել:

Երեւալ տղուն ծնողքը այժմ հրա-պարակաւ շնորհալուծիւն կը յայտ-նեն թէ՝ Հայ խահվէճին, թէ՛ շոգ ե-ռաւին Գաղղիացի նաւապետին, թէ՛ Մանուկ և Ստեփան աղա եղբարը և թէ իշխիլի առաջնորդարանին ու քեահ-եային որ ամենայն մարդասիրու-թեամբ ու ազգասիրութեամբ զիրենք իրենց զաւակին տէր ըրին:

(Նոր Դար)

Նասըլ քի պալատէքի վաղա-տան անլալըմագտա տըր, ջէրքէզներ, նիհայէթ նէֆսի իսթանսիլ կիպի պիր բ յիթիսիլ իլինտէ պիլէ, 12 եալըն. տա պիր չօճուղու շալապիլմէկէ գա-տար ճիւրաթ իթիթէրի շէյլէ տուր-սուն, էշեա կիպի պիր սանտըգ տէ-րունինէ վաղ իլէ, սէրպէսթէ պիր Պրանսըզ վարօրունա կէօթիւրիպ ան-պարա Խիւպիլմիլէր, վէ հաթթա, սանտըզ պօշ պուլունտըլարընտա, կի-տիպ տէ գաբիթանտան, չօճու ջէր-քէս իտի տէյէրէք տալա իթմէքիկէ գատար տաթի ճիւրաթ իլլէմիլէր տիր: Աֆէրին ջէրքէզներ, Կիլիկի, շա-նընը գարթսըն, վէ իլը մէտէնիլթէթ տրւեալաւ ջէրքէզներուն եալընը տըր տէյէրէք, սիզի կէյլէրէ գատար չըգարան, վէ հէման մէլէքիլը որդար-նա կէշիթիթէսինէ հազգընըղտա մէտհ ու սէնալը օգուեան, օլ Գալգասա՝ ա նամ մասալըն միւշլիլթի Ահմէտ Միտ-հաթ էֆէնիսինն տէ գուլալարը շին-լէսին. տօղընտու, սիզին իլին հէր նէ ֆաղիլթէտէ նագլ իտիլէ սէգա տըր. տիւնեալա էմսալիլիլ Եօք իմիլ, վէ պիլ տէ սիզին կիպի քէլէրիլթէրի հէլէ ուճու զման գաբաթտըգ տէյէ-րէք սէվիլիպ մէլլուն օլապ Եէրի տիր. զիրա, սիզտէ պու քիւսթալ-լըզ վէ իշխիլգարըզ իլաասէսի, վէ պու ճէղալըզ գալմալըզ իթիլթէալը պու-լունտուղու թազ տիրտէ, թէշէքթիւր իթմէլիլիլ քի, կիւնտէ եիւլլէրէ չօ-ճուլար շալալ, վէ տահա էնվիլի եիւլլէրէ ճիւնայլթէր ինքսար իթմէք-տէ տէյիլիլիլ, վէ պու տա պէս պէլ-լի քէմալի մէտէնիլթէթ, վէ ինսաֆ վէ ինսանիլթէթ, վէ ինայթթ ու մէր-հաթթիլիլիլիլիլ վէ մէտէնիլթէթ խարի-նիստէ օլան Կիլիկի ու հարաքեաթը իլին թէնաճիւրպ իթմէմիլ անտիլպ տիր, զիրա՝ քէնտի էվլատըն մալ, էշեա, վէ հայվան կիպի բարա իլէ պաշգասը-նա սաթան, վէ բարա գաղանմագ ի-շին ինսան տալըլըլը բէյտա իտէն պիր թիլթիլիլիլ, արթըզ գալըլըպտա, պաշգասընն չօճուլունտ շալալարըն, վէ շու եա պու Եօլտա ճիւնայլթէր իլլէ-մէսինէ, թէնաճիւրպ իթմէքթէք ճայիլ օլապիլիլ մի. պուլունտըն պու հալլէ-րի իլին տալ թէնաճիւրպ իթմէյիլ:

իլտ աշուրի մէրթէպէ էսէֆ իլլէմէ-լիլիլ քի, էյյէ պիր թայիթէ, թէք-միլ մէմալիլիլ Մահրուսէյի զէհրլէ-մէքտէ, վէ մատաի վէ մանէվի սու-րէթտէ խարապըն մուհիպ օլմագտա տըր, վէ պիլմէյիլ քի պու զէհրլէ գար-չըլըզ, իպատուլահան վէ միլթին սէ-լամէթի խաթըր իլին, հիւքիւմէթի Սէնիլյէ թարաֆընտան նէ բանգէհիւր տիւշիլիլմէքտէ տիր:

Պագաթ, մէգըիւր վաղաատա, պիլգէ պաղը եա միւսալալըզ վէ եա-խօտ եանլըլըզ օլմալը տըր. շէյլէ քի, հայտէ չօճուղու սանտըզն իլի-նէ գոյմուշար, վէ պիր թազրիպ սան-տըզը տա վարօրա կէօթիւրիլպ, քիմ-սէ ֆարգընտա օլմագալըն, անպարա ինտիլթէպիլմիլէր տիր. լաքին, նասըլ օլուպ տա եանըն պօշ պըրազմըլար տըր, վէ նասըլ օլուպ տա գահվէճի չըգարապիլմիլէր տիր, վէ հիլ պիր ջէր-քէստէ կէօթմէմիլ տիր, վէ նասըլ ոլ-մուշ տա 12 եալընտա պիր չօճուղ, շու եա պու գօրգու իլէ, անասը վէ պա-պարը պուլունտուղունտ սէթիլ իլլէմիլ տիր. պուլունտը պիլգէ շիւպէ կէօթիւ-րիւր շէյլէր իսթ տէ, հէր նէ տէ օլ-սա, մատամ քի ջէրքէզներ ինսան թիւճալը տըրլար, հէր քէս քէնտի էվլատըն մուհաֆաղտա տիգգաթ իլ-լէմէլի տիր:

Ա. Մեծ. ընտրող Գասըմ-Բաշայի

Թաղիս Թաղ. խորհրդայ նորոգ-ընտրութեան համար ամսոյս 11ին Ա-մեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմանէ հրա-հանգ եկած ըլլալով, Ընտրողաց հինգ ընտրելեաց համար եռապատիկ թուով հետեւեալ ցանկը պատրաստեց գաղանի քուէարկութեամբ:

1. Անտօն	էֆ. Գաֆաֆեան
2. Աւետիս	Տ. Ստեփանեան
3. Բարունակ	Բօլաւտեան
4. Մ.	Կուրբիլեան
5. Գրիգորիկ	Գոքքեան
6. Մ. Դանիէլ	Ղուկասեան
7. Խաչատուր	Սաւաճեան
8.	Պօնճուքեան
9. Կարապետ	Միսաքեան
10. Թալիվը	Չիլիկիլեան
11. Մ.	Մալթեան
12. Թարութիւն	Բօլաւտեան
13. Մ. Յովհաննէս	Պէլապէեան
14.	Թարութիւն եան
15. Օհաննան	Խոյեան

Առստի քուէարկութեան համար օր-որոշելով ամսոյս 19 առաջիկայ կիրա-կէ օրը, կը խնդրուի յարաւոյ ընտրող-ներէն որ վերոգրեալ ցանկին մէջէն կամ դրսէն ազատաւար թաղական խորհրդակցութեան արժանի հինգ անձինք ընտրելով և քուէթղթի մը վրայ նոյա անունը վերէն ի վարկա-րաւ գալ զըլով որոշեալ օրը ի խորհր-դարան բերեն և քուէտուլը ձգեն, իսկ եթէ բանաւոր պատճառաւ չկա-րենան անձամբ գալ, յատուկ ատորա-գրեալ նամակաւ ուղղեն առ նախա-գահն Ընտր. Ժողովոյ՝ ծանօթ անձի մը միջոցաւ:

Իրւէարկութիւնը առաւօտեան ժամը 11ին սկսելով, ժամը 6ին քուէ-տուլը պիտի բացուի, անմիջապէս քուէհամարն սկսելու պայմանաւ:

Աւելորդ չէ ծանուցանել թէ՝

1.— Անտրարագիր նամակաւ զըր-կուած քուէները,	
2.— Ստորագրեալ քուէները,	
3.— Որոշեալ ժամէն ետքը հի-սած քուէները,	
4.— Երաւ ծրար զրկուած քուէ-ները,	
Անընդունելի են.	Նախագահ
15 մարտ 1878	Ընտր. Ժողովոյ
Գասըմ-Բաշա	Գասըմ-Բաշա
	Ներսէս Երզ. Սուրեն-Բ. Բերայի